

UJVIDÉKI NAPLÓ

TÁRSADALMI ÉS A VÁROSI KÖZÜGYEKET SZOLGÁLÓ LAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
II. Rákóczi Ferenc-út 35. szám
1-ső emelet és Szövetkezeti
Könyvnyomda. Telefonsz. 371.

Főszerkesztő: Dr. ELSCHLÉGER DEZSÓ

Felölts szerkesztő: CSERNYEI MÓR

Megjelenik minden vasárnap.
A lap előfizetési ára: egész
évre 10 korona, fél évre 5 ko-
rona. Egyes szám ára 12 fillér.

Ne nézzük ölbetett

kezekkel a garázdálkodásokat!
Az emberiség testi épsége,
egészsége és teljes megfontolá-
sára dolgoznak: kereskedők,
kofák, kulárok, iparosok. Tisz-
telet a még megmaradt kevés
kivételnek. De ezek oly cse-
kely számúak, hogy hamarosan
nem is tudjuk kiböngészni
öket.

Vétek, bűn, ha még tovább
engedjük az elfajulást.

Nincs szappan. Ez a szük-
ségleti cikk épp oly fontos,
mint a kenyér. Képzeljünk el
egy családot, mely mosdat-
lanul jár-keel egész nap. Nem
mosakodik. Piszkosan eszi a
falatját, rondán érintkezik em-
bertársával. Mennyi betegség
csirját viszi magával. Azután
továbbadja: terjeszti. Annysok
betegséget hoz a háború; ezek
ellen főleg a tisztasággal tu-
dunk védekezni. Nem elég az
egyszerű, vízzel való mosako-
dás, hanem a rendes tisz-
tasághoz szappan kell. Tudja
ezt mindenki. Nem kell, hogy
Liebig legyen. De honnan
vegyük? Mi, azok, kik a szere-
ncsese rostáján kjestünk és
lehullottunk a rostaaljába!
Megfizethetetlen a szappan.
Pedig ennek sem kellene lenni.
Figyelmeztetjük a hatóságot,
hogy a házi-szappan kivételét
akadályozza meg. Több ujvi-
déli hentes, sertéskereskedő,
hizlaló, háziasszony nagyme-
nyiségű szappant szállít a fő-
városba. Itt nagyon elvéve
lehet még kapni, de borzasztó
árban. 11 koronát kérnek kö-
zönséges, rossz, majdnem
zsirtalan szappanért. E sorok
írójával történt, hogy 6 és fél
dkgr. szappanért 1 K 40 fill-
lért kértek tőle. Igaz papíra
göngyöltetett, vadszagu, szap-
panféle volt. Természetesen
nem vettem meg, mert ha
*6 és fél dkgr.-ért fizetek 1
korona 40 fillért, akkor 1
kg. 21 kor. 53 fillerbe kerül.*
Lehetséges nekünk szegény
embereknek ilyen luxust üz-
ni? Nem. De mosdani kell!
Tessék megmondani mivel!
Azt halljuk, hogy a szappan-
gyárak vásárolják össze a jó-

féle házi-szappant és ebből
silányabbat állítanak elő és
mégis sokkal drágábban ad-
ják el.

A szappan és más ipar-
vagy szükségleti cikkek piaco-
zása, az árak mesterséges föl-
hajtásának ellenőrzésére ok-
vetlenül polgári őrséget kell
szervezni, mint más városok-
ban. Ezek pótolják a rend-
őrséget, mert azt mindenkinek
be kell látnia, hogy a rendőr-
ségünknek megcsappant lét-
száma nem elegendő. A szer-
vezendő ellenőrző polgári őrsé-
g sokban segítségére lenne
a hatóságnak és a fogyasztó-
közönségnek nem fosztogathat-
nák ki a lelketlenek, kik em-
beri mivoltukból teljesen ki-
vetkőztek.

Tegyük meg ezt a kisér-
letet, de nagyon hamar, mert
a pénz ördögei minden téren
diadalmaskodnak. Vágjuk le
a tüzes, emésztő, pusztító
karnaikat! Cs.

Mester, mesterlegény és mesterinas.

Tudvalévő dolog, hogy nálunk
azt a fiút adják mesterségre, aki-
nek nincsen kedve a tanuláshoz.
Már a negyedik elemiből kerül-
nek ki ezek a tanulási iszonyban
szenvető legénykék. Az a fiú,
aki a könyvet szereti bujni, akár
tehető, akár szegény, a szülő,
az végig járja az összes alsó,
közép, felső és minden más vé-
gigjárható iskolát és akkor
21—22 éves korában „érett” arra,
hogy szenvedése, fáradalma, —
vagy tehetőseknél — költségei
révén az államnál, a banknál, a
városnál 60 korona fizetéssel ír-
nok, djnoki vagy más állást el-
fogallasson. Az érett bizonyít-
vány bizonyos fensőséget ad a
fiatalembereknek, amely fensőség
öt mindenre kötelezi külsőben
magasra jutni, de semmiben sem
ad neki „érett” gondolkozást,
hogy saját jövőjét ahhoz mérten
meghatározza. Hogy az imoki
pálya korántsem nyújtja azt a
perspektívát, amit nyújtana más
pálya, mint az ipari, azt az érett
ember és annak szülője is tudja
és mégis annál marad, annál
hagyja a szebb jövőre érdemes
újt.

Ez okozza azután, hogy tanult
ember kevés lép az ipari pályá-
ra, az ipar nehezen fejlődik és
nehezen jut arra a polcra, ame-
lyen állania kellene.

A négy elemít végzett inas
segéd lesz, később mester. Habár
kezében ügyesen forgathatja az
ő kézi szerszámát, alacsonyfoku
tudásával nem éri fel, hogy ipar-
ában saját létének javítására
magát fejlesztesse.

Ironnal a kezében s annak vé-
gét szájában megdedvesítve vár-
ja, hogy a grafit maga végezze,
amit ő kifejezésre hozni irástudo-
mányával nem tud. Ez az al-
acsonyfokú iparos mindig akar
valamit, mindig tudja, hogy akar
valamit, de nem tudja, hogy ő
tulajdonképpen annál nagyobbabb
akar, mint amit tud. A rendel-
ővel és közte való tárgyalások
alkalmával lehet nála ezt a lé-
lektani megfigyelést tenni.

A kézmivesség hanyatlása az
oka annak, hogy a jobbmodu
szülő visszatartja attól, hogy fiát
mesterségre adja. Még a nyomor-
gó proletár sem keresi az al-
kalmat, hogy fiát tanoncnak adja
és annak révén elégtelen jöve-
delmét szaporítsa.

A hosszú időre lekötött inas
többé kevésbé tanulja meg mes-
terségét, szabad idejében gyer-
meket ringat és rémregényeket
olvass. Már most 4—5 év után
felszabadítása alkalmával érett
arra, hogy az életbe lépjen és
ha nem is nagykorú, de mint
létének fenntartója a legtöbb
esetben teljesen szabadon éli
és élvezi egyéniségéhez mérten
az életet. Katonáskodása után
haza jön és megpróbál, azután
1—2 év mulván önállósítja ma-
gát — iparos-mester lesz. Ezzel
az előképzettséggel, evvel a tu-
dással, evvel az élettapasztalattal
lép a porondra. Nagyon termé-
szetes, hogy önálló haladást je-
lentő munkát produkálni nem
tud, a szabadalom őt külön cso-
porthoz tartozó tudásához inte-
ligenciájához mérten kezdi és
habár ő ezt éri, kivézetó utat a
nyomasztó helyzetből nem talál,
marad azon a piederstálon, ahol
van és végzi a robotot, melyet
az élet a nyakába akasztott. A
nagy általánosságra szól csupán
ez a kitétel, hisz tudvalévő, hogy
utóbbi időben valamicskét javul
a helyzet. Középsikolát végzett
fiúk is mennek az ipari pályára,
akik bizony alaposan megváltoz-
tatják, megjavítják az iparos és
ipar helyzetét.

Es bár küzdelmes ez a pálya
is, hiszen az általános gazdasági
helyzet oly nehéz és sok aka-
dályt gördít ezen pálya elé, a
gyáripar annyira megakasztja fej-
lődésében, mégis szép jövő nyi-
lik meg előtte, már csak azért
is, mert független, szabad, kor-
látlan működést biztosít annak,
aki választotta. Ly.

Az erdélyi menekültek.

Örömmel jelentjük, hogy i. hó
13.-án már Erdély egyetlen vá-
rosában sem volt román katona
s így az erdélyi városok — hála
katonáink és szövetségeseink vi-
téztségének — már megtisztultak
az ellenségtől. — Az elmenekült
hatóságok mindenhová vissza-
rendeltettek, hogy folytathassák
békés munkájukat.

Mi történt Brassóban a ro- mánok uralma alatt.

Mikor a román katonák bevo-
nultak Brassóba, *Fabricius* Fri-
gyes városi tanácsnok és *Branov-
vaczky* Gusztáv dr. városi főorvos
fogadta őket. A megszálló ellen-
séges sereg parancsnokának át-
adták a várost és a védtelen lak-
osság számára kíméletet kértek.
A parancsnok megígérte, hogy
senkinek bántódása nem lesz és
egy proklamációban, amelyet
azonnal kibocsátott, felszólította
a lakosságot, hogy legyen nyu-
godt, senkit nem fognak bántani,
de mindenki szolgáltatassa be eset-
leg nála lévő fegyvereit.

A megszállás idejében körül-
belül huszezer férfi, nő és gyer-
mek volt Brassóban. Első dolguk
voit a román katonáknak, hogy
a 16—60 év között levő férfiak
egy részét összegyűjtötték és kül-
lönféle hadimunkára vetették
igénybe. Megállapítható, hogy a
románok Brassó középületeit
egyéltalan nem bántottak, bár
azokat hivatali célokra felhasz-
nálták. A város külső részén és
részben a belvárosban a megszá-
llás első napjaiban fosztogattak
is a katonák, de *Fabricius* tanács-
nok közbelépésére a román ka-
tonák parancsnoka halálbüntetés
terhe alatt tiltotta el katonáit a
fosztogatástól.

A román királyi udvar tagjai
a megszállás ideje alatt ellátó-
gattak a városba. Ferdinánd ki-
rály fényes kíséretével csak egy-
szer volt Brassóban, de a trón-
örökös és a magasabb katonai
parancsnokságok több ízben for-
dultak meg ott.

Mikor csapataink dicsőséges
és önfeláldozó harcok után be-
bonultak Brassó városába, *Fab-
ricius* tanácsnok boldogságtól ára-
dozó szavakban üdvözölte a fel-
szabadító haderők parancsnokát.

Minden intézkedés megtörtént
arra, hogy Brassóval a vasuti
forgalom a legrövidebb időn be-
lül helyreálljon.

A főlzabadított Nagyszze- ben.

Nagyszében, mint értesülünk
alig szenvedett valamelyest a ro-
mánok agyutüzétől.

Nagyszében lakosságának visz-
számardt része bántalmat ideg-

vérrel és önruralommal tűrte a helyzetét. A bombázás ideje alatt is csendben, a legszükségesebb világítás mellett raktak be éjjelenként a vasútállomáson mindent a waggonokba, ami értékes és ami megmenthető volt.

A szobriek már hozzálltak a város normális életének teljes helyreállításához. A városi tanács otthon maradt tagjai már hétfőn ülést tartottak és a polgármester elnöksége alatt a bombázás által okozott csekély pusztulás kijavításáról tanácskoztak. A románok által elvágott vízvezetéket már kijavították. Az üléseken újra szabályozta a tanács a hus árakat: a marhahus kilója 4, sertéshús 3 és borjúhús 2 korona.

Göriz Vilmos dr. főjegyző vezetésével az elmentüktől tisztviselők már vissza is tértek a városba, hogy megkezdjék, illetve folytassák békes munkájukat.

Óriási marhavásár Nagyváradon.

A váradvelencei állomány tal levő nagy mezősegen már napok óta nagyvásáros szarvasmarha vásárlás folyik. Az erdélyi menekültek szarvasmarhát ugyanígy a kormány eladja a nagyvárad-i földmivelségi kirendeltség útján. Az állatvásártér szarvasmarha állománya jelenleg hetvenhez állat, amelynek megfelelő ellátásáról és őrzéséről a kirendeltség a katonasággal egyetemben gondoskodik.

Városok megbízottjai is számosan részt vesznek a vásárlásban. Naponta 1 millió korona értékű forgalom bonyolódik le az állatvásáron és az utóbbi nyolc nap alatt tizenegy millió korona folyt be az eladott állatokért. A fronton naponta háromszáz szarvasmarhát küld a kirendeltség. Az állatvásár állománya pár nap múlva 90.000 darabra fog emelkedni az újabban beérkező állatokkal együtt. A szarvasmarhákat csak gazdáknak adják el, kupeczeknek és ügynököknek nem lehet vásárolni. Az árak a lehető legszolidabbak, amennyiben az ökört kilója 5 K 50 fillérbe, a tinó kilója 5 K-ba kerül. Nagymennyiségű bivaly is kerül eladásra.

Világításhoz, gépek hajtásához és főzéshez használjunk

Villamos áramot.

Közelebbi felvilágosítással és díjtalan költségvetéssel szolgál az Ujvidéki Villamossági Részvénytársaság

23-10

Színház.

E héten is kaptunk két komoly, szép darabot, amelyek irodalmi értékük és klasszikus előadásuk révén meleg fogadtatásban részesültek.

„Palika”, Gábor Andor színműve most, mikor a magyar dráma hódítóként bejárta az összes nagy külföldi színpadokat s ott sikerrel megállotta helyét s mikor mi végre megtanultuk — sajnos csak a külföld után s utján — szeretni s csodálni kiváló íróinkat, most fölösleges őket dicsérni, mert a nevük már maga is elismerés. Gábor Andor meglepő dolgot produkált darabjában. Egy mindennapi történet: az ifjú telve reménnyel, illúzióval siet az életbe, élni akar, de az élet kegyetlenül eldobja magától a halál karjai közé. A fiatal abiturus szerepében a tehetséges és sokoldalú Komlós kulminált. Kezdetben szinte gyermek, aki siet a szülői meleg házába, ahol a jelen boldogságot s a jövő reményét véli feltalálni, de otthon a pokol várja. A meleg otthon, a családikör az ártatlan ifjúból az élettől megundorodott öngyilkost teremti. Komlós e karaktert, e lelkiharca minden fázisát melegen adta ezért minden elismerés illeti.

A szülők szerepében Nádassy és Remete nagyszerű típusokat nyújtottak. A gyenge s gyengéd anya, ki szemet huny minden fölött, csak hogy gyermekei s ő maga jólétben éljenek, öntudatlanul bár romlásba viszi családját. Nádassyé a megható anya s öntudatlan büntárs szerepét diszkrétén egyesítette. Remete dominál az előadásban; Gorkij alakja az éjjeli menedékhelyből. Az izsakos, kihez néha viszatérnek a becsület emlékei s aki néha-néha hazajön: a becsületsegből elősködni. Impozáns alakítás, reális játék, amely hatott.

A demimondaine, a „család-áldozatának” szerepét H. Lengyel Irén játszotta. Róla külön tanulmányt kellene írni. A csírtől — demimondaine-ig!

Egy hosszú, végtelen skála az érzelmeknek, gesztusoknak, mimikának, hanglejtésnek; s ezen a végtelen skálán nagyszerűen uralkodik H. Lengyel Irén. A többi szereplő ügyesen illeszkedett az összjátékba.

José Echegaray „A folt, amely tisztít”. A Nobel-díjat nyert korszor spanyol költő klasszikus drámája szellemes dialógusaival, izzó szenvedélyével, különleges pszichológiájával és kifogástalan kompozíciójával ujjalt fel színpadunkon. Egy repriz, amely örökké

premiér lesz, különösen oly esetben a szereplők ily mesteri munkát végeznek. Valamint Matilde és Eurique versenyeznek az erős, késhégyikemő küzdelemben Fernando szerelméért, ugy versenyzett a két Zöldi testvér művészi játéka. Matilde forró, odaadó szerelme, nemes feláldozása, jogtalan megbélyegzése megtalálta nemes személyesítőjét Zöldi Elzában Ellenben Euriqueta beteges nagyravágyása, bűnös, piszkos szerelme, kétségűsége Zöldi Vilma játékában kelt életre. Hídvégi Jernandója izzó, szenvedélyes szerelmes és előkelő arisztokrata volt. Kürthy Don Justo szerepében meleg, atyai volt. A többiek is — Veszpréminé, Torma, Adám — előkelő nivót adtak s hozzájárultak az est sikeréhez.

E két drámán kívül néhány kedves, ismert operett került bemutatásra. „Legénybucsu”, „A császárné”, „A derék fridolin”, mindmennyi kedves zenéjű és szellemes tartalmu. Az operett ensemblejának alkalma volt ismét remekelni. Révész, Helvey, Torma, Komlós, Remete, Ronai csupa oly név, amelyhez sok siker fűződik.

„Jó éjt Muki” bohócat 3 felvonásban. Ez előadás érdekessége Nádassy direktor fellépte volt. A többinek tán régi ismerőse, de én — bevallom — most látom először. Kiváló komikus, diszkrét és distingvál. Ura a színpadnak és a szerepének, amelynek csak finom oldalait mutatja be óvakodva az olcsó elchajhászástól. A durva, drasztikus helyzetek palástolja valódi művészetével. Nála láttuk, hogy a komikum akkor is hat, akkor is kiváló, ha nem burlesk. Nádassyé méltó partnerje volt férjének. A többiek többé — kevésbé jók voltak. Még a fiatalokról pár szót! Felünn két leány, akik eddig — sajnos — csak cselédek meg pikolók szerepében mutatkoztak be. Kedves megjelenés, szép hang s imponáló bátorság jellemzi játékaikat. Mindenesetre oly kvalitások, amelyek nagyobb szerepek eljátszására predestinálják Kényes Margit meg Arvay Amália kisasszonyokat. (Szádo.)

UJVIDÉKI SÉTÁK

szép kiállításban megjelentek, minden könyvkereskedésben és tőzsdéknél kaphatók. Ára 80 f.

HIRDESSZEN AZ

„UJVIDÉKI NAPLO”-BAN

Ujvidéki séták.

A javíthatatlan ujvidéki állapotok ellen felszólalni teljesen kárbavesztett dolog. Mert mi is éppen azzal érvelhetünk, mint a Bach-korszakban az egyik magyarországi rabbi, kit a kisvárosi helytartó képviselője magához hivatott és szigorúan meghagyta neki, hogy az imádságos könyveikből hagyják ki a zsidóság ellenségei elleni fohászokat. A rabbi a parancs ellen így védekezett: „Engedd, hogy hiveim az ima sorrendjének betartásául szokott ájtatosságok továbbra is kövessék, mert már ezer, meg ezer éve óta mondjuk ezen imákat és látod kedves uram nem használtak semmit. Hadd teljék gyönyörünk legalább a szavakban”. — Hatás nincs, pedig jobb lenne: kevesebb szó, több eredmény.

A német nyelvet szeretik az ujvidékiek és mindennap újabb és újabb német nyelvmesterek nyitják ki a boltjaikat és olcsó pénzen, jutányos áron, literenték öntik a németet a tudományoszomjasokba. Schillert is olvassák, — lehet jó schieler mellett, — „Lied von der Glocke” — versben előfordul:

„Doch turchbar wird die Himmelskraft, Wenn sie der Fessel sich entrafft...“

— Kérem mi az Fessel? — kérdi a tanuló.

— Fessel, hordócska — volt a válasz.

„Fessel” pedig bilincs vagy béko, de a tudós nyelv — ész a hordó kicsinyített, rottont alakját használta.

Hát tesszik látni ilyen hordókból csurrani ki az ujvidéki műveltség, csak csapra kell verni.

Nem találók semmi maradó becsüt abban, ha a tanuló ifjúságot, különösen ökorbeli történelmi évszámokkal sanyargatjuk, mert ennek ugy sem veszi hasznát az életben. Csakis körülbelül kell megjelölni a korszakot, de K.e. vagy u. 1230, 1964, 875 stb. nem szükséges, mert megeshetik, hogy a tanuló így felel: — Miért nem tudja a pontos évszámot?

— Azért kérem, mert azt hittem, hogy a telefon-szám.

A súlyos, nehéz viszonyok találékonyvá tesszik a szegény embert. És ha sorsának szerelét a csalafintasággal keni is, megbocsátható.

A hivatalnok régi ismerősét, az ujvidéki jómódu kereskedőt megszólítja, hogy segítsen rajta. Adjon neki 1 q... árut hitelbe. Jön majd a bevásárlási előleg és abból megfizetem.

Harc téren küzdő szereteteinknek küldjünk

MODIANO-clubspecialité hüvellyel

készített cigarettákat, hogy lássák, hogy nekik mindenkül a legdrágábbat, (egy doboz 70 fillér) tehát a legjobbat is, választjuk!

Egy könyvecské sodornivaló papír (70 lap) ára 12 fillér!

Főraktár: Ernst János és Fiai magyar királyi dohány nagy- és különlegesség árudájában.

— Jól van k. barátom adok. És hogy lásd milyen humánusan bánok veled 50%-ot neked ajándékozok.

— Köszönettel fogadom, de kérlek csak 50 kg.-ot küldj!

A bevásárlási előleg megérkezett, de a szegény hivatalnok nem fizethetett. Hívatja a kereskedő. Megjelenik.

— Barátom fizess!

— Az nem tartozom neked, mert te 1 q helyett 50 kg.-ot küldtél csak és miután 50 %-ot ajándékoztál nekem, ergo nem tartozom. Ir.

HIREK

Kitüntetés. A várparancsnokság vezérkari főnökét *Krauthacker* Lajos ny. századost öfelsége a vaskoronarend 3. oszt. a hadi-éremmel tüntette ki, az ellen-séggel szemben vitéz és eredményes magatartása és egy leány-nak a vízbeesésétől saját élete veszélyeztetésével véghezvitt mentése elismerésül. Az érdemesek közül kimagasló katoná, férfiú, ki minden tekintetben a vele érintkezők legnagyobb tisztelét érdemelte ki. Az elismeréshez járuljon a mi őszinte üdvözlé-ntünk is.

Polgármesterünket kitüntetésé alkalmával az egész polgárság üdvözölte. Ehhez csatlakozik házvezetőnk üdvözlése is, mely fényes bizonyítéka annak, hogy *Profuma* Béla polgármesterünket mennyire tisztelik és szeretik mindenütt. *Gerő* Imre a hatosok ez-rede a következőket írja:

Nagyságos Polgármester ur!

Őszinte örömmel köszöntöt-tük magas kitüntetésének hírt. Mi, akik távol Önöktől, hoz-zátartozóink útján értesülünk azon nemes munkásságról, amellyel Nagyságod otthon-maradottjainkat támogatja, se-gélyezi, nem tudtunk egyebet adni, mint szeretetünket és há-lás, köszönetünket. Annál na-gyobb örömmel fogadtuk az igazi munka jutalmának élis-merését, amelyhez harcaink közepette egész házvezetőnk nevében, ugyszintén saját ne-veben is a legőszintebb üdvö-kívánataimat bátorodom tol-másolni.

Fogadja Nagyságod legőszin-tébb nagybecsülésem kifeje-zését.

Harcér, 1916 október 13.

GERŐ IMRE

cs. és kir. ezredes, ezredparancsnok.

Megvesztegetések és egyébek.

Több dunagárdonyi lakos a múlt év nyarán Horvátországból, bár a Dunán való átkelés, valamint élő állatok behozatala tilva volt, ilyeneket átcsempészett s hogy e miatt bajuk ne legyen, *Obrenov* István és *Szimity* Ráda dunagár-donyi rendőröknek jutalmat ad-tak, akik ennek fejében ellenök feljelentést nem tettek. A ter-bétek vallomása szerint *Janko-vics* István egy tehenet, *Gyur-gyev* Tosa 2 lovat, *Nedity* Tosa 2 lovat, *Meszarovics* Milivojné 4 malacot, *Popin* Sztevan 2 lo-vat, *Nikolity* Vasza és *Nikolity* Ráda több állatot, *Ruszkai* Kaica 6 lovat, *Mindity* Cveta 7 lovat,

Kapetanov Velyko 5 lovat hoz-tak át és azért, hogy ne jelent-sék fel őket, a rendőröknek több mint 100 korona jutalmat adtak. De a turpisságnak napfényre ke-rültek és az ujvidéki kir. tszék elítélte *Obrenov* Istvánt 8 havi börtönre, *Jankovity* Istvánt és *Gyurgyev* Tosát 14—14 napi fog-házra, *Nedity* Tosát 1 havi fog-házra, *Obrenov* Tosát 6 heti fog-házra és *Kapetanov* Velimirt 14 napi fogházra jogerősen. *Meszar-ovics* Milivojné nem jelent meg, reá vonatkozólag új tárgyalás lesz és arra elő fogják vezetni. *Szimity* Ráda, *Popin* Sztevan és *Mindity* Cveta katonai szolgálát-ban vannak, velük szemben az eljárás felfüggesztett.

Hamis kártyás. A tisztelt tár-saság tagjai tiltott játékok jár-szanak. Az egyik, állítólag, maga lárad a kártyáért, közben ügye-sen pakliz, kicseréli; a kávéház-beli kártyacsomag a zsebbe vándorol és helyette a cinkezett cso-mag, melyet az illetenár, a tánc-művész jóelőre elkészített. Mond-juk és határozottan állítjuk, hogy állítólag így volna a dolog. Most *Vészeit*, rendőrőrfkapitányon a sok, hogy nézi, miként volt a vízi, mert míg nem vizgi, addig nem hiszi. Szomorú dolog volna, ha igaz, hogy egy ember, kinek be-csületességeért az erkölcs emberei sorfalat állanak, melyet le-rombolni nem lehetne és most magától kitáncol belőle a hopp-mester, egy hamis blattal leíti az eddig összetáncolt tekintélyét. Várjuk a végét.

November elsején rekrúliák a burgonyát. Miután a termelők az Országos burg. központnak nem szolgáltatták be burgonya-termésük fölőlségét, azért a kor-mány elrendelte, hogy a burgo-nyát is rekrúliáltatja, mely nemcsak a termelő burgonyájára terjed ki, hanem mindenkre, kinek fölős mennyisége van főlhalmozva. Aki eddig be nem szolgáltatta, annak a maximális árnál 2 koronával olcsóbban kell átadni. A Burgo-nya központhoz október 31-ig ugy szütn *Kovács* Bálinthoz, mint a központ megbízottjához lehet beszállítani, ha a rekrúálás alól mentesíteni óhajtuk a feles-késletünket.

A miniszter köszönete. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter *Klein* Lipót ujvidéki lakosnak, az ujvidéki kir. kath. magyar főgimnasium tanuló ja-vára ötszáz korona névértékű tö-kével tett jutalomdíj alapítványá-ért köszönetét fejezte ki.

Csalás miatt elítélt kormá-nyos. *Kiss* István tolnai lakost, vagyonos uszálykormányost Tite-len a Haditermény részvénytár-saság részére szállítandó 40.000 q tengeri átvételével bízták meg. A megbízatásának ugy felelt meg, hogy az átvett mennyiséget le-mérte és súlyát az e célból je-lenvolt *Gertner* Jakabnak majd *Duldner* Vilmosnak a szállítást eszközölő *Weisz* Leó megbízott-jának bementa, akik erről jegy-zeket vezettek és ennek alapján utalványt állítottak ki, minek ellenében a tengeri árat tulajdo-nosoknak a községi jegyző kifí-zezte. A dolog így rendben lett volna, csakhogy a gazdák rójöt-tek, hogy a *Kiss* által bemon-dott súly nem felel meg a való-ságnak és feljelentést tettek. A lefolytatott nyomozás során be-igazolást nyert, hogy a *Kiss* ál-tal átvett 40.000 q tengeri tény-leg 41 q és 60 kg.-mal több volt és így a gazdák ezzel a mennyi-séggel megkárosítottak. Az uj-vidéki tszék *Kiss* Istvánt csalás miatt 2 havi fogházra és 100 K pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet ellen a vádolt felebbezett, de a büntetés súlyosbitása végett a kir. ügyész is felebbezett.

Mennyibe kerül 1 pár cipő? *Mócz* Péter aradi cipész-mester 54 koronát számított fel *Török* Elek honvédőrmesternek 1 pár férfi és egy pár női cipő talpa-lásáért. Az őrmester kifizette, de egyuttal feljelentést tett a rend-őrkapitányságnál a cipész ellen. A rendőrbíróság felkérte a keres-keelmi- és iparkamarát annak megállapítására, hogy mit kér-hetnek a cipészek jogosan az ilyen munkálatokért. A kamara az Aradi Cipészek Termelőszövet-kezetének véleménye alapján megállapította, hogy talpall, minden hozzávalóval, a segéd mun-kadíjával együtt, egy pár cipő talpalása 9 K 50 fillérbe kerül. Ennek alapján *Weil* Károly dr. rendőrbíró 100 korona pénzbün-tetésre ítélte a cipészt és arra is kötelezte, hogy az őrmesternek fizessen vissza 30 koronát. A ci-pész felebbezett, de minden fó-rumon visszautasították. Ezzel az íggyel kapcsolatosan az aradi kamara azt is megállapította, hogy a mi bőrarakat és megen-gedhető tisztességes hasznót szá-mítva, egy pár rendes férficipő nem kerülhet többre 35 kor. 40 fillérnél. Ez ha ez így van, jo-gosan kérdezhajtuk, miért enge-dik mégis az illetékes körök, hogy a cipőkereskedő és cipész-mesterek országszerte miért szá-

mithatnak fel 50, 70, 80, sőt még ennél is nagyobb összeget egy pár cipőért?

Elítélt angyalcsinálók. *Filipov* Milica, *Ferenc* Ferencné, *Milo-sztrasty* Jozsimné a természet törvényei ellen összebeszéltek, de rajta vesztettek, mert az ujvidéki kir. törvényszék *Filipov* Milicát 3 havi, *Ferenc* Ferencné 6 havi börtönre ítélte, *Milosztrasty* Jo-vánnét felmentette. A kir. ügyész és az elítélt vádlottak az ítélet ellen felebbezték.

Rágalmazás. *Kühn* Józsefné wekerlelvalva lakos a hadiségély kiíztetése alkalmával panaszolta, hogy félhavi járandóságát nem kapta meg. *Simándi* István köz-ségi jegyző azon kérdésére: „csak nem gondolja, hogy a pénzt az előjáróság zsebre vág-ja” azt válaszolta: „hát hol van különben”. Az ujvidéki tszék el-ítélte *Kühn*-né rágalmazás vét-sége miatt 120 kor. pénzbün-teésre. Az ítélet jogerős.

Nyilatkozatok. Mult számunk-ba, a felelős szerkesztő távolléte alatt, egy különben igen tartal-mas és becsületesszándéku cikk, a színház, mozi és cirkuszról je-lent meg, melynek egyik kité-letét kell helyreigazítanunk. Amit ebben t. munkatársunk, *Láppy* ur a tanár urakról mond, az a mi tanárainkra nem vonatkozik, mert ők hivatásuk magaslátán állanak és a legszigoribb neve-lői az ifjuságnak, azonban lehetet-len, hogy a tanári testület minden mozielőadást ellenőrizhessen. Ré-szünkről rendkívül sajnáljuk, hogy a kitűnő cikkelyben ez a kis folt támadt, melyet ezennel a feledés homályába mélyítünk. — A mai számunkban az „Ujvidéki séták”-ban a nyelvmesterek tudatlansá-gát állítjuk pellengére. Szüksé-gesnek tartjuk, hogy előre beje-lentsük ezt, nehogy valaki ebből mást magyarázzon ki. Szándékunk a tanítást az erre hivatott egyé-nek számára biztosítani, kiknek a szükséges kvalifikatiojuk meg- van. Igaz, tanítási szabadság van, de más fegyver nem áll rendelkezésünkre, mint éppen a kipe-lengerezés, hogy bebizonyítsuk, miképpen a kontárok mennyit árthatnak a tanári tekintélynek.

Az Ujvidéki Napló szerkesztősége.

SZÖVETKEZETI KÖNYVNYOMDA

Villanymozdony ál-tal hajtott géppel, a legujabb és legdi-vatosabb betűkkel, keretekkel, diszité-ssekkel bőven beren-dezve. □□□□□□□□

UJVIDÉK, BUZA-TÉR 22.
TELEFON SZÁM 371.

Összes könyvnyom-dai munkákat a leg-meszebbmenő mű-szaki tőkéllyel, a legszebben, izléstel-jesen, gyorsan és tisztán végzi □□□□□

PROJECTOGRAPH RÉSZV. TÁRS.

Szerelmi csabda
amerikai vígjáték 3 felv.

■■■

A bánya áldozata
dráma 3 felvonásban.

Hordókat

petróleumos, olajos, kátrányos, sziruposat, szeszeset a legmagasabb áron

minden mennyiségben készpénz fizetés mellett

veszünk úgy helyben, mint bármely vidéki vasut, vagy hajóállomáshoz szállítva. —

Hordóügynekők keresetnek!

Weisz Lipót és Társa
olaj, gépszir, kocsikénés nagykeresek.
Budapest, IX. Henes-ú. 17.
Interurbán telefon: József 16—50.

Kitűnő

szakértelmű, magyar, német gyorsíró és levelező több évi gyakorlattal bíró leány, kereskedői irodában alkalmazást keres. —

Címe: a kiadóhivatban.

Országos Burgonya-közvetítő Iroda.

Hirdetmény.

A 2953/1916. sz. M. E. rendelet értelmében mindazon burgonyatermelők, akik burgonyakészletüket 1916. október 31.-éig bejelentik 100 kg.-ként kettő koronával többet kapnak mint a megállapított ár. Felhívjuk a gazdaközöniséget, hogy burgonyatermését jelentse be; ez esetben az étkezési burgonyafajokért 100 kg.-ként 16 K, egyéb de változatot fajokért 15 K fizettek ki.

Átvétel és elszállítás, vételárkifizetés helyszínen történik.

Bejelentések: Kovács Bálintnál Ujvidék, mint az Országos Burgonyaközvetítő Iroda bizományosánál eszközöndök ki.

Megszűnt az árdrágítás!!

szíjgyártó-, nyerges- és bördös üzletében: Ferencz József-ter 3. sz. (Wagner palota), melyről minden vevő személyesen meggyőződhetik, mert én a rendes polgári haszonnal megelégszem. — Csinos sport-, utazó-, katonai- és vadász-felszerelések nagy választékban kaphatók! —————

2—26

Dietrich Frigyes, Ujvidék

szíjgyártó- és nyerges-mester.

Könnyen meggazdagodhat, ha osztálysorsjegyét nálunk vásárolja.

Huzás október 27. és 28.

Főnyeremény 1,000.000 korona.

Sorsjegyek ára:

1/4 K 12—   1/2 K 6—
1/4 K 3—   1/8 K 1-50

Külföldi pénzeket, mindennemű értékpapirokat és sorsjegyeket veszünk és eladunk. Lombardkölcsönöket jutányos feltételek mellett folyosítunk.

VIG ÉS KATONA bankház
Kossuth L.-u. 18. (Menrath palota.)

Nemzetközi

Halottszállítási Iroda

Budapest, VI., Andrassy-ut II.

Telefon 167—30.

Exhumál gyorsan és olcsón.

Minden felvilágosítást készséggel ad.

Bácskának elismert legjobb virágméze

Ritzmann Lajosnál Ókéren

jutányos árban bármely mennyiségben kapható.

8—8

Veszek tiszta színmezet napiáron. — Ajánlatokat kérek. — Minden megrendelés azonnal elintéztetik. — □□□□□□□ Kérjen árjegyzéket!

UJVIDÉKI VÁROSI JÓDOSGYÓGYFÜRDŐ

ALCALICUS JÓDOS GYÓGYFORRÁS.

Modernül épült fürdőépületben jód, fangóiszap, mér, halleini sós és tengerisósfürdők, szénsavas fürdők. — Külön férfi és női osztállyal felszerelt hidegvizgyógyintézet — VILLAMOS GYÓGYMÓDOK. Modernül berendezett gőzfürdő és kádfürdők. Csusz, kőszvény, ischiász, idegbetegségek, mindenféle női bajok, gúmos csontbajok, vérbaj ellen. — A FÜRDŐ TÉLEN FÜTHETŐ SZOBÁKKAL és FOLYÓSOKKAL van ellátva.

MODERN VENDÉGSZOBÁK ÉS ÉT-TEREM. — TÉLI KURÁRA KIVÁLÓAN ALKALMAS. — ÁLLANDÓ FÜRDŐORVOS: Dr. VILT VILMOS. — KIMERÍTŐ TÁJÉKOZTATÓ KÜLD AZ IGAZGATÓSÁG. — EGÉSZ ÉVEN ÁT NYITVA.

TIVOLI

október hó 20., 21. és 22.
Péntek, szombat, vasárnap

A bilincs

Egy ember tragédiája 6 fel.

■■■

A fenség
vígjáték

Dr. PALÓCZ

k. egészségügyi tanár, v. körhízi specialista-orvos

Bpest, IV., Károly-körút 2. sz.

sok évi óriási speciális praxisa folytán teljes bizottsággal, felismeri és kigyógyítja meg férfiaknál, mint nőknél a tikos- és nemi betegségeket, valamint az azokból származó összes bajokat. Rendel. hétköznapokon d. e. 10-12-ig, d. u. 3-5-ig. Ha személyesen lehetetlen volna megelenni, választékos leveleire szivesen ad díjtalan felvilágosítást afelől, hogy otthon kurálva hogyan szabadulhat meg gyökeresen a bajtól. 3-20

!! Nagy megtakarítás !!
üzleteknek, gyáraknak, mal-moknak és gazdaságoknak.

A létező legjobb és legtartósabb

PAPIRSPÁRGÁT

Csomagolásra 2, 2 1/2, 3 és 4 mm. vastagságban kgként K 3-50, 100 kg. K 340—

Postacsomagokhoz kgként K 4-20, 100 kg. K 400—

Szőlőkötözéshez (2 és 2 1/2 mm.) kgként K 3-50, 100 kg. K 3-40.

Zsákszíneknek 4 mm.-esből vágva és kötegeivé kgként K 3-40, 100 kg. K 350 — árban szállítja pécsi raktárából utánvétellel.

Pécsi Kereskedelmi és Iparbank R. T. áruosztálya Pécs.

5 kgnál kevesebb nem küldhető.

3—5 Papírkötelek.

Elismerő nyilatkozatok.

Nagyobb rendeléseknél engedmény.

Veszek

régi szerb és magyar bélyegget. — Jelentkezni lehet minden vasárnap

Rákóczi F. ut 35. szám, első em.

UJVIDÉKI SÉTÁK

szép kiállításban megjelentek, minden könyvkereskedésben és tőzsdében kaphatók. Ára 80 f.